

POSTANOWIENIE

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania M. Z.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie
o emeryturę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 25 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 7 maja 2015 r., sygn. akt III AUa 38/15,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 7 maja 2015 r. oddalił apelację ubezpieczonego wniesioną od wyroku Sądu Okręgowego w Rzeszowie z dnia 14 października 2014 r., w części oddalającej odwołanie M. Z. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie z dnia 25 lipca 2014 r., odmawiającej prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego, zarzucając naruszenie prawa procesowego, tj. art. 378¹¹ § 1 k.p.c. w związku z art. 379 pkt 3 k.p.c. oraz w związku z art. 477⁹ § 1 i 2 k.p.c., art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 385 k.p.c. oraz w związku z art. 477¹⁰ § 1 w związku z art. 321 k.p.c., a także art. 382 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz wyroku Sądu Okręgowego i poprzedzającej go decyzji organu rentowego z 25 lipca 2014 r. i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania i o zasądzenie od tego organu kosztów postępowania.

W skardze kasacyjnej znajduje się wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na to, że zachodzi nieważność postępowania oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W skardze kasacyjnej złożonej przez ubezpieczonego znajduje się wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi, między innymi, na nieważność postępowania.

Skarga kasacyjna jest środkiem odwoławczym od orzeczeń sądu drugiej instancji (art. 398¹ § 1 k.p.c.). Oznacza to, że kontrola kasacyjna dokonywana przez Sąd Najwyższy obejmuje stosowanie prawa - procesowego i materialnego - przez sąd drugiej instancji, jeśli zaś chodzi o naruszenia prawa popełnione przez sąd pierwszej instancji, to mogą one być wytykane w apelacji. Tej zasady - będącej pochodną trójinstancyjnego systemu odwoławczego - nie zmienia fakt, że niektóre z uchybień popełnianych przez sądy, a mianowicie te, które w myśl art. 379 k.p.c. powodują nieważność postępowania, są brane przez sąd odwoławczy pod rozwagę

z urzędu. Także bowiem w tym wypadku kontroli odwoławczej podlega - odpowiednio - w postępowaniu kasacyjnym postępowanie przed sądem drugiej instancji, a w postępowaniu apelacyjnym - postępowanie przed sądem pierwszej instancji.

Wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może zatem uzasadniać zarzut nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji, albowiem Sąd Najwyższy - rozpatrując skargę kasacyjną nie jest władny w ramach bezpośredniej kontroli instancyjnej badać ważności (nieważności) postępowania przed sądem pierwszej instancji. Badanie takie - mające jednak charakter pośredni - jest natomiast możliwe w sytuacji, gdy skarżący w ramach drugiej podstawy kasacyjnej zarzuca sądowi drugiej instancji naruszenie art. 378 § 1 w związku z art. 386 § 2 k.p.c. przez nieuwzględnienie nieważności postępowania przed sądem pierwszej instancji. W takiej jednak sytuacji wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie powinien się odwoływać do treści art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., czyli nieważności postępowania, tak jak to czyni skarżący w niniejszej sprawie, lecz opierać o przesłankę wymienioną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., czyli oczywistą zasadność skargi w tym zakresie, z uwzględnieniem że powołanie się na tę przesłankę zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Pomijając samą treść wniosku o przyjęcie w niniejszej sprawie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazującą na nieważność postępowania, również odniesienie się w nim do oczywistej zasadności skargi kasacyjnej nie może przekonać o potrzebie jej przyjęcia do rozpoznania. Autor skargi nie uwzględnił bowiem, że zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c., sąd drugiej instancji bierze z urzędu pod rozagę nieważność postępowania, ale jedynie w granicach zaskarżenia. Sąd Okręgowy w Rzeszowie wyrokiem z dnia 14 października 2014 r. oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu

rentowego z dnia 25 lipca 2014 r. (pkt I) i umorzył postępowanie w zakresie odwołania od decyzji z dnia 17 czerwca 2014 r. (pkt II). Apelacją wniesioną przez ubezpieczonego reprezentowanego przez pełnomocnika w osobie adwokata zaskarżono wyrok Sądu pierwszej instancji tylko w zakresie odwołania od decyzji z dnia 25 lipca 2014 r. Oznacza to, że postanowienie o umorzeniu postępowania w zakresie odwołania od decyzji z dnia 17 czerwca 2014 r. stało się prawomocne. Rozpoznając sprawę w granicach zaskarżenia, Sąd drugiej instancji nie miał zatem żadnych podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji z tego względu, że między tymi samymi stronami toczy się sprawa wcześniej wszczęta, czy też prawomocnie osądzona, skoro w tym czasie postępowanie w sprawie z odwołania od decyzji z dnia 17 czerwca 2014 r. było już prawomocnie umorzone. To zaś, czy to umorzenie było zgodne z obowiązującymi przepisami, pozostawało poza kontrolą apelacyjną z uwagi na niezaskarżenie postanowienia Sądu Okręgowego w tym przedmiocie.

Z tych względów Sąd Najwyższy uznał, że skarżący nie zdołał przekonać o potrzebie rozpoznania jego skargi i w związku z tym z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. postanowił jak w sentencji.